

Dirk Vander Eecken: het schone beeld overstijgen

DAAN RAU

Versmelten en vernieuwen

Dirk Vander Eecken is van oorsprong graficus en ik heb hem dan ook op het einde van de jaren tachtig binnen die context leren kennen en waarderen. Zijn werken vielen op door hun grote, verticale formaten, door hun krachtige compositie en monumentaliteit. Toch bleven het gevoelige werken, getuigend van een zeldzame intensiteit.

In de catalogus van zijn solotentoonstelling in de Gele Zaal te Gent in september 1990 schreef ikzelf nog: "Het is duidelijk dat de houtsneede het favoriete uitdrukingsmiddel is van Vander Eecken. Het is zowel in zijn ouder als zijn jonger werk te bemerken. Het métier blijft ondergeschikt aan het idee maar het is métier, het wordt met zichtbaar genot beoefend en beheerst."

Deze kunstenaar is van niet te onderschatten belang geweest voor de vernieuwing binnen de Vlaamse grafiek en hij ligt mee aan de basis van de versmelting van de diverse disciplines. Het is nogal evident dat niet de discipline het uitgangspunt vormt maar wel het resultaat dat men wil bereiken. Het is een eenvoudig principe waar toch nogal wat mensen het moeilijk mee schijnen te hebben.

Dirk Vander Eecken, *Watervliet*, 2000, 130 x 120
(foto: W. Wauters)

Dirk gebruikt in zijn werk meerdere disciplines en dit kwam al heel duidelijk tot uiting in de tentoonstelling die hij hield bij Geo Gyselinck in Kortrijk in het voorjaar 1990. Hier werden vooral doeken getoond, hij noemt ze "schilderijen" en zegt er ter verduidelijking bij dat dit staat voor "houtsnedes op doek in samengaan met schilderen tekengestes". Deze combinatie tussen grafiek en schilderkunst is erg boeiend en opent nieuwe perspectieven voor de kunstenaar.

Wand met vijftien werken van Dirk Vander Eecken in Centrum Elzenveld (foto: Sofie Sevens)

De tentoonstelling eind vorig jaar van Dirk Vander Eecken (°1954) in Centrum Elzenveld

te Antwerpen is een geschikte aanleiding om de evolutie in het werk van deze kunstenaar aan een groter publiek voor te stellen.

De ruimten van het in de kunstwereld wat miskende Elzenveld zijn bijzonder geschikt om kunst te tonen en deden het werk van Dirk dan ook alle recht.

Ateliervan Dirk Vander Eecken (foto: Johan Luyckx)

Op de doeken gebruikt hij traditionele houtblokken die nogal eens in repetitie worden afgedrukt, in superpositie of in antipode geplaatst. Het zijn eenvoudige en wat naïeve sjablonen voor herkenbare vormen en dingen. Ze worden gereduceerd tot geometrische gegevens of organische vormen en er ontwikkelt zich een interessante dialoog tussen de vezelstructuur van het houtblok en de rasterstructuur van het doek.

"Stilaan hebben de vormen en de disciplines en technieken zich vermengd in een plastisch geheel dat een imponerende eenheid vormt. Het is pas op het tweede gezicht dat de beschouwer zich buigt over de diverse elementen die voor het tot stand komen van het werk hebben gezorgd. Wellicht is het omdat het werk op een enigszins impulsieve maar daarom niet minder doordachte manier van werken is ontstaan." (cat. 1993)

Het land van Watervliet

Op een bepaald moment huurde Dirk Vander Eecken een huisje in Watervliet, helemaal weg van de stadsdrukke in Bergerhout waar hij toen woonde. Vanuit zijn nieuwe atelier heeft hij een overweldigend zicht op het vlakke landschap met de krekens en polders. Anderzijds is er ook de eenzaamheid, weg van vrienden en familie, met slechts zeldzaam bezoek. Twee keer stelt hij het werk dat hij daar maakt tentoon in de Galerie William Wauters, een galerie die hem zowat om de twee jaar aan het publiek presenteert.

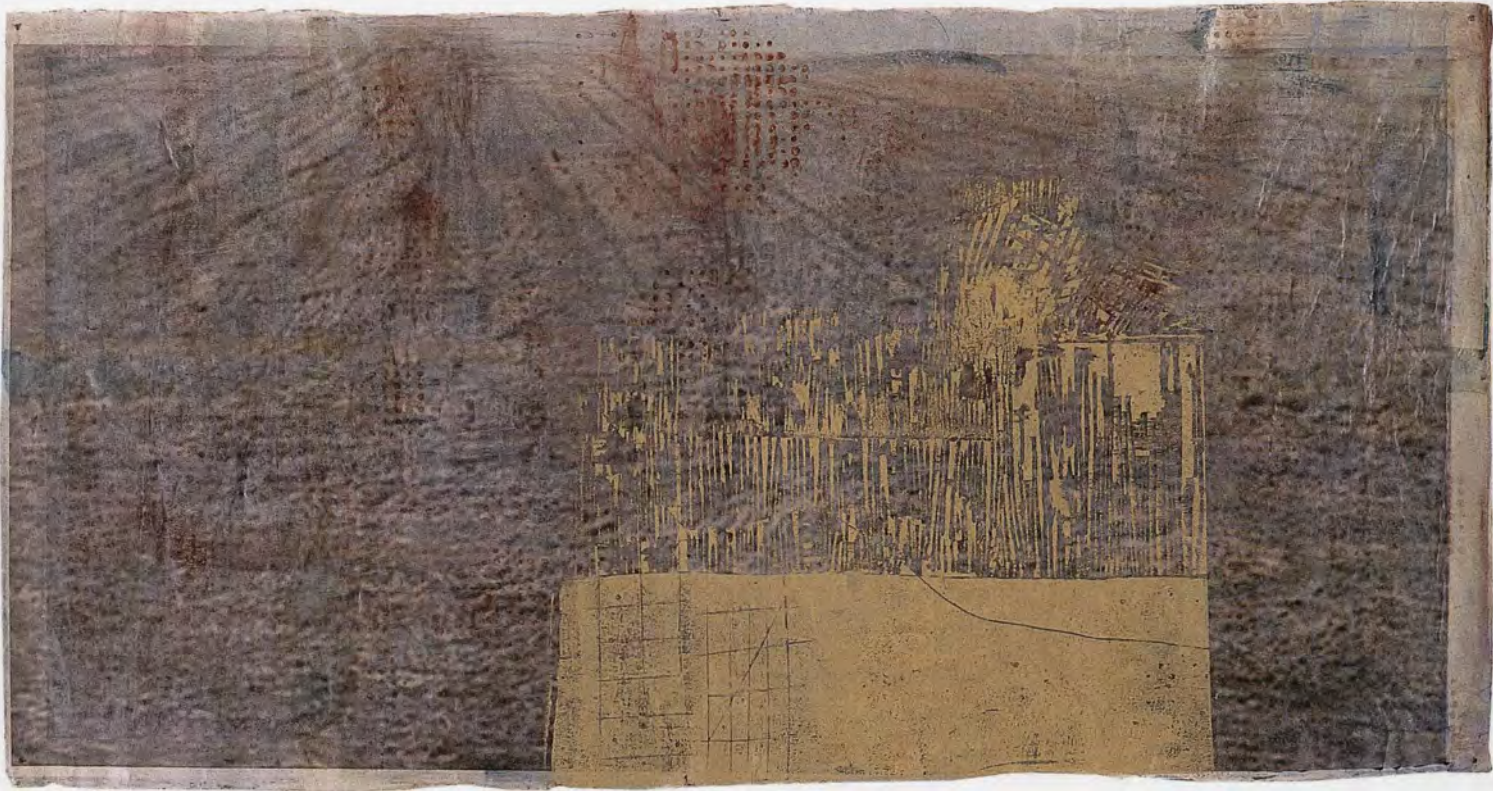
Watervliet laat zijn sporen na. Hij vertrekt van grote gedigitaliseerde foto's vanuit zijn atelier gemaakt, hij verkent in zijn werk weerom nieuwe mogelijkheden en wordt gefascineerd door het beeld van het omgeploegde land. Hij drukt en hij schildert, hij reflecteert en tracht de complexe werkelijkheid in één beeld te vatten. Het abstracte en het figuratieve overlappen mekaar zoals dat al eerder het geval was. Sommige beelden zijn duidelijk herkenbaar, andere geven slechts een raster weer, het raster zoals van de geploegde voren in het hem omringende land.

Graham Sutherland en rasters

De tentoonstelling in Centrum Elzenveld toont werk dat voornamelijk in zijn atelier in Antwerpen is ontstaan. Kenmerkend is ook hier het rasterpatroon. Op mijn vraag waar dat raster eigenlijk vandaan komt, vertelt Dirk Vander Eecken over zijn periode in het Hoger Instituut (1982-1983). Hij kwam toen nogal onder de indruk van tekeningen en

EXTRA

Maak een vriend(in), familielid, buur, collega... abonnee van OKV
en win een prachtige houtsneede van Dirk Vander Eecken.
Zie bladzijde 16.

Dirk Vander Eecken, *Watervliet*, 1999, 100 x 200
(foto: W. Wauters)

Dirk Vander Eecken,
*You don't know what
love is*, 2001, olie op
doek, 150 x 120 (foto:
W. Wauters)

aquarellen van de Britse kunstenaar Graham Sutherland. Sutherland had die voorzien van raster om ze nadien te kunnen vergroten, maar dat gaf ook een picturale meerwaarde aan die werken. Dirk was toen al geïnteresseerd in de architectuur van het organische landschap en die ontdekking bij Sutherland inspireerde hem om dezelfde oefening te doen. Hij ging toen ook tekenen in de zoo waar de vogelkooien al zorgden voor een 'natuurlijke' raster. Het raster kwam ook al voor in het vroege werk dat te zien was in de Gele Zaal en was impliciet en soms ook expliciet aanwezig in zijn *Watervliet*-cyclus.

In zijn jongste werken wordt met de vrije hand eerst een raster getrokken dat daarna wordt bewerkt. Het gaat dus om een omgekeerde beweging. Het raster wordt niet aangebracht op het werk maar het werk op het raster dat mee essentieel onderdeel is van dat werk.

De wand met een reeks van 15 werken is bijzonder indrukwekkend. Ze geven immers een boeiend relaas van de *démarches* van de kunstenaar en vormen op zich ook al een raster. Toen ik die werken zag moest ik spontaan aan Mondriaan denken, wat later blijkt bij een gesprek met de kunstenaar dat hij bijzonder geïmpressionneerd was door de Mondriaan-retrospectieve in New York. Opvallend is ook een 'doek' met gaatjespatroon, het gaat eigenlijk om een paneel in geperforeerd, geperst karton. Hier is het raster reeds gegeven en streng geometrisch. Het lijkt mij een zoektocht naar de overmeestering van de ruimte, een bezwerend gebaar. Het betekenen van de ruimte, letterlijk en figuurlijk.

Een van de doeken is ogenschijnlijk zonder enig raster, het toont een warm roodbruin vlak, het is een doek waarin je kan verliezen zoals in die sculpturen van Anish Kapoor, het is een doek dat je verzwelgt. Andere werken leggen meer de nadruk op de oppervlakte en op de drager zelf.

EXTRA

Gratis

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen organiseert voor 10 abonnees en hun partner een geleid **bezoek aan het atelier van Dirk Vander Eecken** in Antwerpen. Het vindt plaats op zaterdag 27 maart 2004 om 14 uur. Deelname is gratis. Dus: snel intekenen! Inschrijven vóór 15 maart 2004: via brief of kaartje, of via mail naar info@okv.be. Nadien ontvangen de eerste tien intekenaars een uitnodiging.

Exclusief

Kunstenaar Dirk Vander Eecken stelt 10 unieke, genummerde houtsneden ter beschikking van de OKV-abonnees.

Slechts € 250 per exemplaar.

Bestellen bij Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
Hofstraat 15, 2000 Antwerpen
of via mail: info@okv.be

Dirk Vander Eecken, Voor N.&V., 2003, gemengde techniek op doek, 150 x 120 (foto. W. Wauters)

De meest recente werken zijn gemaakt voor de tentoonstellingsruimte, ze waren oorspronkelijk bedoeld om rechtstreeks op de muur te worden aangebracht maar er was hier enig verzet van de handwerklui van het centrum die het niet zagen zitten om de muur nadien opnieuw te moeten herschilderen. Er is nu op grote bladen tekenpapier gewerkt, waarop kleurenvlakken zijn aangebracht, netjes binnen het raster maar met enkele uitschieters op de wand. Die uitschieters en de meeste vlakken op het papier zijn aangebracht met verwijderbare tape in felgroen en zwart. Het is op het eerste gezicht verrassend dat Dirk hier van dit soort materiaal gebruik maakt, iets zo onpersoonlijks, zo triviaals als plakband. Op het tweede gezicht is het dat natuurlijk helemaal niet, het is een middel als een ander om datgene te vertellen dat je te vertellen hebt. "Ik wil het schone beeld overstijgen," zei hij me ooit tijdens een atelierbezoek in 1993. Hij is daar nog steeds mee bezig, wat niet betekent dat de beelden die hij schept, hoe abstract ze ook mogen zijn, niet schoon kunnen zijn.

Kunsthandel Johanna de Poorter

Moderne en hedendaagse kunst

Voorjaarstentoonstelling

Heidi Adcock,
églo misé
Jean-Pierre Guerrier,
schilderijen
Noël Van Cauwenbergh,
bronzen
Freddy Van Cotthem,
assemblages
Renée Van Hekken,
textielkunst

van 6 februari
tot en met 28 maart 2004

Kunsthandel Johanna de Poorter
Zirkstraat 25 - 2000 Antwerpen
tel 0478.999.065
www.johannadepoorter.be
Nieuwe openingsuren:
Vrijdag, zaterdag en zondag: 14 - 18 uur

MDD

Museumlaan 14, B-9831 Deurle, België
tel. +32-9-282 51 23 - fax +32-9-281 08 53
info@museumdd.be - <http://www.museumdd.be>

JAARPROGRAMMA 2004

18.01 - 29.02.2004 Richard Venlet 'MDDGRID'
+ 'Deurle 11/7/73'

14.03 - 25.04.2004 Karel van de Woestijne

09.05 - 27.06.2004 Over de grens

11.07 - 19.09.2004 IJs/Ice
The Icelandic Love Corporation, Gudny Rosa
Ingimarsdottir, Gabriela Fridriksdottir, Libia Pérez
de Siles de Castro & Ólafur Árni Ólafsson, Hrafnkell
Sigurdsson, Ausmundur Ausmundson, Harldur
Jónsson.

03.10 - 12.12.2004 Santiago Sierra

openingsuren: di-vr 13-17u
za, zo- en feestdagen 11-17u / ma gesloten

structurele sponsors: Bank Degroof / C&A / Europabank / Hulp der
Patrons / UA Scarla — met steun van: Vlaamse Gemeenschap /
Provincie Oost-Vlaanderen / Gemeentebestuur Sint-Martens-Latem